

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Maročnina za Jugoslavijo: celoletno 180 Din, za 1/2 leta 90 Din, za 1/4 leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici št. 23. — Dopisi se ne vračajo. — Račun pri pošt. hranilnici v Ljubljani št. 11.953. — Telefon št. 30-69.

Leto XVI.

V Ljubljani, v soboto, dne 16. septembra 1933.

Štev. 105.

Premalo stikov s Poljsko

V torek obišče Slovenijo delegacija poljskega parlamenta in ni nobenega dvoma, da ne bo slovenska prestolnica nič manj iskreno in nič manj pristržno sprejela svoje severne brate, kakor so jih sprejela vsa druga mesta Jugoslavije. Toda želeli bi bile, da obisk poljskih parlamentarcev ne bi bil le svečana manifestacija slovenske vzajemnosti, temveč da bi imel tudi trajne uspehe, da bi se dogovorili, kako bi mogli svoje dosedanje stike povečati in poglobiti.

To je tem bolj potrebno, ker so bili doslej ti stiki tako rahli, da so bili skoraj le še platoničnega pomena. Tu pa tam ob raznih slučajnostnih prilikah smo sicer povdarjali svoje slovansko prepročanje, a kaj sledili tudi pozitivni uspehi, za to se nismo dosti brigali. Bili so sicer že svetli trenutki, ko je vse kazalo, da pride zlasti na gospodarskem polju do trajnega sodelovanja, zlasti ko so poljske tvrdke in poljske tvornice razstavile na našem velesejnu, a ta upanja so se le prekmalu izkazala kot napačna.

In vendar je nujno, da pride do ozkega sodelovanja med Poljsko in Jugoslavijo. Ne samo zaradi slovanske misli, temveč predvsem tudi zaradi praktičnih interesov obeh narodov, ki sta v tako mnogih vprašanjih navezana drug na drugega.

Tako je vedno ožje sodelovanje med Poljsko in državami Male antante dokazalo, da vežejo vse te države skupni zunanje-politični cilji, ki jih je narodni socializem v Nemčiji še podčrtal, vzhodni londonski pakt pa utrdil.

Nič manj nujno ni sodelovanje obeh držav na gospodarskem polju, to tem bolj, ker se obe državi v gospodarski produkciji tako lepo dopolnjujeta. Celotno vrsto industrijskih izdelkov bi mogli mesto iz Nemčije dobavljati na Poljskem, v zameno pa bi mogli oddajati Poljakom tudi celotno vrsto svojih poljedelskih pridelkov. Še leta 1929. smo izvozili na Poljsko blaga za 90 milijonov Din, leta 1932 le še 50 milijonov in v prvi polovici tega leta samo še za 23,7 milijonov. Prav tako pa je nazadoval naš uvoz iz Poljske. Dočim smo v letu 1929. uvozili še za 170 milijonov, je padel poljski uvoz v l. 1931 na 32,2, v l. 1932 na 29,4 in v prvi polovici l. 1933 na 15,5 milijonov Din. Smo sicer v zadnjih letih v zunanji trgovini s Poljsko vseskozi aktivni, toda jasno je, da bo ta aktivnost prenehala, če ne bomo povečali svojega uvoza iz Poljske. Tako v našem, ko v poljskem interesu je, da se zunanja trgovina med obeh državama dvigne in čas je, da se na obeh straneh prične sistematično delo za doseg tega cilja. Ze na prihodnjem velesejnu v Ljubljani mora biti zopet poseben poljski oddelek, kakor bi moral biti jugoslovanski oddelek na velesejnu v Poznaniu.

Pa tudi naše kulturne stike moramo poglobiti. Vse premalo se medsebojno poznamo in v Ljubljani je le redka kavarna, ki bi imela vsaj eno poljsko revijo, dočim je nam sovražnih hitlerjevskih kar na kupe. Čisto nezadostni so tudi naši odnosi na vseh drugih umetnostih poljih in vendar bi tu moglo priti do sodelovanja, ki bi bilo pomembno tudi na gospodarskem polju. Enkrat se bodo slovanski narodi morali le emancipirati od tujih filmov in slovanska filmska družba postaja iz dneva v dan vedno bolj nujna zadeva. Naravnost z omenjenim se igramo, ko dopuščamo, da tuji filmi kar neprestano razkrajajo čistost naše nacionalne misli in da nemoteno propagirajo pri nas nam sovražne ideje. Večina slovanskih narodov ni v tem srečnem položaju, da bi se na filmskem polju mogel vsak slovanski narod osamosvojiti, toda vsi skupaj bi se mogli. Naravnost velikanškega pomena za zblizanje slovanskih na-

rodov bi bila takšna slovanska filmska družba, ki bi mogla s filmi iz zgodovine slovanskih narodov uresničiti zblizanje Slovanov. Podobne vseslovanske institucije pa bi mogle biti ustanovljene tudi na drugih poljih in samo na podlagi takšnih ustanov bi mogli priti do realne slovanske politike.

Ob prihodu poljskih parlamentarcev naj bi bilo govora tudi o takšnih praktičnih stvareh. Kakor vsaka druga ljubezen, tako tudi ljubezen med slovanskimi narodi ne more živeti le od lepih besedi, temveč mora sloneti tudi na realnih skupnih interesih. Pri kolikaj dobri volji ne bo težko najti te skupne interese, ker vsak dan bolj

Kriza francoskega srednjega stanu

Opozorilo bivšega franc. ministrskega predsednika
Caillauxa

Bivši francoski ministrski predsednik Caillaux je te dni objavil zanimiv članek o krizi francoskega srednjega stanu. Njegova zanimiva izvajanja so v mnogem poučna tudi za nas in zato objavljamo njegov članek v izveščku. Predsednik Caillaux pravi med drugim:

Mnogo se danes govori o krizi srednjega stanu. Na skrajni levici morda mislijo, da srednji stan manj trpi pri sedanji krizi kot drugi stanovi. Na drugi strani pa govorijo desničarji, da bo srednji stan, ki je najmočnejši steber Francije, čisto propadel. Popolna resnica ni ne na eni in ne na drugi strani, toda več na desničarski.

Kakor po navadi si socialisti zakrivajo resnico in nečisto opaziti bede, v katero prihaja srednji stan. To je tem bolj napačno od njih, ker je že Jules Romain v svoji odlični knjigi »Evropski problem« opozoril, da goni obup srednji stan naravnost v objem fašizma in diktature.

Dejal sem beda in obup in oba ta izraza bom upravičil in razložil.

Beda? Zadosti je, če pogledate vso to množico trgovcev in industrijalcev, majhnih in srednjih ter velikih kmetov, ki so vsi veljali pred kratkim kot premožni, a jih je danes kriza strahovito zadela. Še bolj je razsajala kriza med prostimi poklici. Ali vam morda ni znano, kako zelo so padli zaslužki advokatov in zdravnikov? Kaj ne veste, v kakšni stiski so umetniki? In ali sploh kdo misli na to, kakšno pomanjkanje trpe vsi oni, ki so imeli stalne dohodke, a jim je stabilizacija denarja na štiri petine zmanjšala dohodke?

Večina vseh teh prenaša to pomanjkanje z nekim junaštvom in z veliko potrpežljivostjo. To zlasti zaradi njih kulta države, da bi prenašali tudi težja bremena, če bi bila ta posledica težkih časov in če ne bi imeli občutka, da so žrtvovani in preganjani. A ker imajo ta občutek so razdraženi.

In to zlasti francoski varčen človek, a to so večinoma vsi Francozi. Varčevanje je francoskemu človeku dalo čut sigurnosti, ta čut pa je oslabilen, ko je razvrednotenje denarja varnost okrnilo.

»Da govorimo iskreno. Varčevalec more iz patriotizma prenesti težko žrtev, ki mu jo nalaga razvrednotenje. Toda revoltirati mora, če vidi, da odnašajo plod njegovega večletnega dela zlikovci in pustolovci — ter nesposobni ljudje. Če bi vsaj obstajala za te ljudi primerna kazen! Če bi bili oni, ki so kaj zagrešili, pozvani na odgovornost! Ali da bi se vsaj preprečilo, da bi nesposobneži ponavljali svoje napake!

Pa nič od tega! Prihranjeni denar se raznaša pred ravnodušnimi očmi državnih oblastí.

Morda bi kdo pripomnil, da so pač zakoni nezadostni. Zakaj se ne zahtevajo novi zakoni? Zakon o trgovskih družbah ima polno vrzeli. Zakonski načrti za odpravo teh vrzeli so že predloženi parlamentu, toda kateri minister je zahteval, da pridejo ti zakonski načrti tudi na dnevni red parlamenta? Niti ena vlada ni

kategorično zahtevala, da se slovanski narodi združijo v skupnem delu ter se s tem uveljavijo v velikem mednarodnem svetu. Prav zares, čas je že, da ne bodo Slovani na mednarodnih konferencah le paradni hospitanti, temveč aktivni in sodoločujoči udeleženci.

V teh mislih pozdravljamo poljske parlamentarce s posebno iskreno dobrodošlico in jim želimo, da bi se počutili na naših tleh v resnici dobro. In upamo, da se bodo počutili najbolje, če bo njih bivanje med nami vodilo tudi do pozitivnih uspehov, da bo trajno zblizalo naš in poljski narod.

Živel viteški poljski narod in njegovi zastopniki!

skrbela za zaščito varčevalcev in vlagateljev, niti ena vlada ni poskrbela za resnično kontrolo nad poslovanjem družb in denarnih zavodov. Prav tako se ni nič storilo, da se prepove članstvo v več upravnih odborih ali pa zahtevalo, da člani uprave resnično sodelujejo s kapitalom, ne pa, da so le slammati mošje.

Cepprav srednji stan ne ve natančno o vseh teh stvareh, pa jih čuti. In zato pravijo njegovi pripadniki, da so žrtvovani in da so v klesčah, pritisnjeni na eni strani od velikega kapitala in fevdalcev, ki imajo dostop v parlamentarne kuluarje ter na drugi strani od popularnih in organizira-

Hvalevredne reforme železniške uprave

Naša železniška uprava pripravlja razne reforme v železniškem prometu. Tako bo predlagala na mednarodni železniški konferenci, ki bo ta mesec v Beogradu, da se poveča hitrost vlakov. Tako n. pr. bi brzovlakovi potrebovali iz Ljubljane v Beograd eno uro manj.

Se važnejša je druga namera železniške uprave. Poceniti namreč hoče potniški promet in s povečanim prometom doseči isti, če ne večji dohodek železnic ko doslej. Kalkulacija železniške uprave je nad vse pravilna, kajti železnica je vedno prva postavka v računu vsakega izletnika. To zlasti dokazujejo razne vozne olajšave, ki jih dovoljuje železniška uprava raznim društvom. Kakor hitro je dovoljena polovična vožnja, so prenatrpani tudi veliki vlaki. Dokaz, da je normalna tarifa predraga in da jo je trefa zato znižati. To tem bolj, ker je konkurenca avtobusov vsak dan večja. Zato je nad vse hvalevredno, da se je odločila železniška uprava, da zniža tarife za potniški promet in da z nizkimi cenami privablja potnike.

Prav tako zasluži vso pohvalo namera uprave, da se spremeni razmerje cen za vozne cene v III., II. in I. razredu. Dosedaj je bila relacija ta, da je veljal drugi razred še enkrat toliko ko III., in I. pa je za polovico dražji od II. Te pretirano drage cene so imele to posledico, da sta bila II. in I. razred skoraj vedno brez plačujočih potnikov. Odslej bo razmerje med cenami v posameznih razredih ko 1 : 1,75 : 2,10.

Želeti pa bi bilo, da železniška uprava ne bi ostala na pol pota, temveč izvedla reformo v potniškem prometu do konca. Tako bi bilo nad vse nujno, da uvede železniška uprava spalne vagone tudi za III. razred, zlasti v tujski sezoni. V mnogih državah so takšne vagone že uvedli in povsod so se sijajno obnesli. Če preprečuje uvedbo takšnih vagonov dogovor z mednarodno družbo spalnih vagonov, potem je pač treba ta dogovor spremeniti, ker vendar ne gre, da bi vsi jugoslovanski potniki morali pogrešati potrebno udobnost zaradi tuje družbe in njenih dobičkov. Če bi zaradi odpovedi sedanjega dogovora tudi izgubili to čast, da vozijo skozi našo državo mednarodni ekspresni

nih skupin, ki se znajo po svojih društvi in sindikatih (ter zadrugah) boriti za svoje zahteve.

Posebno pa trpe v sedanji krizi trgovski pomočniki in podeželski trgovci, ki so mnogo bolj prizadeti od krize ko industrijski delavci, ali pa celo uradništvo.

In vsled tega raste gnev v vrstah srednjega stanu, ko vidi, da posveča državna oblast svojo pažnjo predvsem onim, ki jih je kriza manj zadela in to samo zato, ker je bolj slišan glas njih organizacij. In vendar srednji stan nič ne zahteva od države, nobenih denarnih podpor in nobenih privilegijev. Hoče samo to, da davčna bremena ne pritiskajo preveč, da ne bodo še povečana. Samo pravico zahtevajo proti izkoriščevalcem. Delajo in varčujejo in zato zahtevajo, da se ne dopušča, da bi jih pustolovci in nesposobneži opljačkali.

Ali se bo njih glas slišal? Želim to in upam, da se to tudi zgodi, ker je že v parlamentu nekaj članov, ki hočejo, da dobi srednji stan svojo pravico in da se odpravi nevarnost, ki morda danes nj še usodno velika, ki pa se je ne sme podcenjevati.

*

Niso pri nas čisto takšne razmere, kakor jih opisuje Caillaux. Toda velik del njegovih izvajanj velja tudi za naše razmere in tudi pri nas se omalovažujejo težave, ki tišče k tlom srednji stan. Tudi pri nas že srednji stan obupuje, tudi pri nas že dobiva občutek, ko da je žrtvovan, a tudi pri nas je srednji stan glavni steber države in zato je treba, da bo deležen tudi več pažnje s strani državne oblasti.

vlaki, ne bi bila za nas prav nobena nesreča, kajti v resnici se ne izplača, da samo zaradi ljubega prestiža vzdržujemo zvezo, ki je absolutno deficitna. Zato spalne vagone III. razreda na vse daljše proge!

Zlasti pa bi morali imeti takšne vagone weekend-vlak, ki jih namerava uvesti železniška uprava. Ti weekend-vlaki morajo nuditi potniku to udobnost, da se na daljši vožnji odpočije, da more zjutraj, ko pride na cilj, svež in čil v planine. Kaj pomaga potniku weekend-vlak, če pa mora cele ure prestat v vlaku in pride na cilj ves zbit in utrujen. Izleti na morje, v planine, sploh na daljša potovanja, postanejo privlačni šele s spalnimi vagoni III. razreda.

Kakor iskreno pozdravljamo namero železniške uprave, da poceni potniški promet, tako pa moramo prav odločno zahtevati, da se poceni tudi tovarni promet. Naš izvoz trpi vsled previsokih prevoznih stroškov, notranja trgovina zastaja zaradi previsokih železniških tovornih tarif, posledica tega pa je, da ljudje manj zaslužijo, da imajo zato tudi manj sredstev za weekend-vožnje in izlete. Zato je nujno potrebno, da se predlogi tarifnega odbora za znižanje železniških tarif izvedejo in da se tudi tovarni promet poceni.

Pri tej priliki pa bi še opozorili na staro zahtevo trgovskih potnikov, da se jim prizna polovična vožnja. Bilo bi to tudi v interesu železniške uprave same, kajti predrage vozne cene so povzročile, da se potniki vedno bolj poslužujejo avtomobilov. Trgovski potniki so vedno na potu in so zato za železniško upravo najboljši klienti, katerim se tudi izplača dovoliti nekaj ugodnosti. Zato bi železniška uprava koristila tudi sebi sami, če bi z dovoljenjem polovične vožnje trgovskim potnikom preprečila, da jih vse ne prevzame avtobusni in avtomobilski promet.

Reforme, ki jih namerava uvesti naša železniška uprava, zaslužijo vse priznanje, toda naj izvede železniška uprava te reforme do kraja, naj ne ostane na pol pota in potem bo res storila veliko dejanje in promet na naših železnicah se bo dvignil. Poceni naj zato tudi tovarni promet, uvede spalne vagone III. razreda in dovoli trgovskim potnikom polovično vožnjo!

Konjunktura v dolarskih papirjih

Iz »Narodnega blagostanja« posnemamo to zanimivo poročilo o situaciji na beograjski borzi. List piše:

»Naš efektni trg je te dni v nenavadnem razburjenju. To je v zvezi z možnostmi, ki jih nudijo sporazumi z našimi tujimi lastniki papirjev. Že skoraj ves mesec so naše banke preplavljene z raznimi vprašanji svojih tujih korespondentov z ozirom na te sporazume. Lastniki naših papirjev v tujini so najbrže le malo voljni, da bi optirali za izplačilo v valutah in amortizacijskih obligacijah, temveč se bolj nagibajo za izplačila v dinarjih, ker so tu izgledi raznovrstni in veliki. Dobiva se vtis, da bo ves znesek kuponov izplačan v dinarjih.

Ena od najbolj zanimivih možnosti je ta: dolar velja danes na črni borzi 56 dinarjev. Kuponi naših valutnih papirjev, zlasti dolarski, se ponujajo v tujini v velikih količinah za 50%. Če bi torej Jugoslovanci kupili na črni borzi dolarje po 56, potem bi dobili za vsak dolar dva dolarja v kuponih. Ker se pri nas izplačujejo dolarski kuponi v dinarjih po tečaju 56/75, to bi za 56 dinarjev prejel 113-50 notranjih dinarjev. S temi dinarji more kupiti vrednostne papirje. Če bi n. pr. kupil 8% Blair, ki danes notira 36-50 (obračunski tečaj za nakupe v dinarjih je 56/75), potem bi dobil obligacijo v višini 1000 dolarjev za 10.220 dinarjev, dočim ona danes velja na borzi po istem tečaju 20.713 dinarjev. Pri tem bi zaslužil 10.494 dinarjev, oziroma nad 100%, in dobival bi 40% rento od teh papirjev, če jih ne bi prodal — a prodati jih more vedno (pod pogojem, da vrne denar na račun notranjih dinarjev).

Pogoj vse te operacije je, da se kot lastnik računa notranjih dinarjev pojavi tujec, ker domačin ne more imeti takšnega računa. Zelo veliko število naših državljanov ima dobre zveze v tujini, rodbinske, ki tudi poslovne, katerih bi se mogli poslužiti za izvedbo te operacije. Kakor se

šepeta na naših borzah, se mnogi tudi že pripravljajo, da na ta način uporabijo svoj denar.

Samo po sebi se razume, da bi vsled tega nastal doma velikanski skok vrednostnih papirjev, ker bi se pojavilo nepričakovano nadoknadno povpraševanje. Prav tako pa se razume samo po sebi, da bi to precej škodovalo deviznim tečajem na črni borzi, kar bi našlo svoj odmev tudi na oficialne tečaje.

Važno je, če se more ves ta posel izvesti samo v začetku ali pa v treh letih, ko velja sporazum. Nam ni znano, v katerem roku se morajo lastniki papirjev v tujini izjaviti za en ali drug način izplačila kuponov. Z nekaterih strani sporočajo, da traja rok za izjavo šest mesecev od dneva objave sporazuma v tujini; kolikor je nam znano, je začel za Francijo ta rok teči s 25. julijem. Kdor se v tem roku izjavi za plačila v amortizacijskih obligacijah, ta ne bo mogel več prodajati kuponov, ker bo na obligaciji na vsak način zapisan način izplačila, vsem pa se po podani izjavi dostavi nove obligacije za tri leta. Tisti pa, ki se bo izjavil za izplačila v dinarjih, more vedno prodajati svoje kupone v roku. Ne more se tajiti, da bo preje navedena možnost povzročila mnogo večja izplačila v dinarjih, kakor bi jih sicer bilo.

Pa tudi brez te zlorabe sporazuma s tujimi upniki od naših lastnikov papirjev, se tuji lastniki zelo zanimajo za naše vrednostne papirje. Kajti naložbe notranjih dinarjev dajejo tako visoko rento, da se je kar težko upreti vabi takšne naložbe. Naše banke nam tudi že poročajo, da je stopilo z njimi v zvezo zelo mnogo tujih lastnikov papirjev, da izvedo od njih vse možnosti za naložbe notranjih dinarjev.

To je poleg povpraševanja domačega težaviranega kapitala eden od vzrokov splošne hausse vrednostnih papirjev na naših efektnih borzah.

Taksiranje trgovskih sklepov

Pogodbe o nakupu in prodaji stvari ali blaga, ki so namenjene neposredni porabi ali za preprodajo (trgovski sklepi), po pripombi 5. k tar. post. 12 taksne tarife zakona o taksah, ne podlegajo prenosni taksi (1%), temveč stalni taksi v znesku 1 Din.

V praksi je nastalo vprašanje, kdaj je blago namenjeno neposredni porabi. Finančno ministrstvo, davčni oddelek, je pod št. 48506/33 od 28. junija t. l. odločilo, da pod pojmom »stvari, namenjene neposredni porabi«, niso mišljene samo one stvari, katere se smatrajo kot potrošne v smislu predpisov splošnega državlanskega zakona, kakor n. pr. hrana, pijača, kurjava, ampak tudi one stvari, ki se izkoriščajo, ne da bi menjale svojo substanco, a naravno izgubljajo svoje vrednosti, ker se porabljajo. Neposredni porabi (konsumaciji) v smislu navedenega predpisa zakona o taksah je torej namenjena vsaka stvar, katero kupi od trgovca potrošnik, da bi jo porabil sam. Nakup poljedelskega orodja pri trgovcu od strani poljedelca, ki to orodje porablja za obdelovanje zemlje, nakup šivalnega stroja od strani krojača ali čevljarja, nakup obleke ali obutve od strani osebe, ki jo bo porabljala, nakup pohištva, gramofona, radioaparata itd., vse to spada pod pojem potrošnje v širšem,

to je gospodarskem smislu, po katerem je potrebno oni, ki stvar porablja, trošiti in se z njo okoriščati. V tem smislu, to je v smislu narodnega gospodarstva, se smatra za potrošnjo v zgoraj navedenem predpisu zakona o taksah vsako zmanjševanje vrednosti stvari s tem, da se stvari porabljajo za ljudske potrebe. Poraba se more vršiti ali samo potom enega dejanja ali tem potom, da se stvari porabljajo daljšo dobo.

Povdariti pa je treba, da se trgovski zaključki, o katerih govori tarifna postavka 12. pripomba 5. zakona o taksah, taksirajo z 1 Din samo v onih primerih, v katerih prodaja trgovec predmete svojega trgovskega obrata. Ako pa proda stvar, katerih ne prodaja v svoji trgovini, mora pa plačati za take pogodbe takso k izmeri 1%. Ako n. pr. trgovec, ki prodaja samo poljedelsko orodje, proda drugemu trgovcu ali netrgovcu s pismeno pogodbo svoj privatni avtomobil za 60.000 Din, mora biti taka pogodba taksirana s 600 Din in ne kot trgovski sklep samo z 1 Din. Ravno tako plača tak trgovec 1% takso, če proda svoj klavir ali pohištvo, ker ne trguje s klavirji in pohištvi, temveč samo s poljedelskim orodjem. Stalno takso po 1 Din plačuje tak trgovec samo, ako prodaja predmete iz svoje trgovine, to je poljedelsko orodje.

Teden Rdečega križa

Obvezne pristojbine za Rdeči križ

»Rdeči križ« objavlja:

»Na osnovi čl. 42, točka 11. zakona o Društvu Rdečega križa kraljevine Jugoslavije z dne 19. avgusta 1933 (Službene Novine št. 201 z dne 5. septembra 1933) se bodo v tednu Rdečega križa, ki traja letos od dne 17. do vštete 23. septembra, plačevale naslednje pristojbine:

a) za vsako pismo in dopisnico v notranjem prometu morajo pošiljatelji poleg redne poštne pristojbine plačati še posebno pristojbino 50 par v obliki znamke Rdečega križa. Ta znamka se more kupiti na vsaki pošti in pri vsakem zasebnem prodajalcu znamk. Ako bi pošiljatelj opustil plačati tako pristojbino, se prepustja prosti volji prejemnika, da jo on plača. Ako ne pošiljatelj ne prejemnik ne plačata te pristojbine, se bo pošiljka vrnila kot neizročljiva v kraj oddaje. Ta pristojbina 50 p se plača tudi pri oddaji priporočenih pisem, dopisnic, paketov (navadnih in

vrednostnih) in brzojavk v notranjem prometu. — Za pošiljke, ki so naslovljene v inozemstvo, omenjena pristojbina ni obvezna, toda se pošiljalcem z ozirom na smotre Društva Rdečega križa priporoča, da jo plačajo tudi za take pošiljke.

b) V omenjenem tednu se bo za vse vstopnice v gledališču, kinematografih (bioskopih) in vse druge zabavne prireditve poleg vstopnine, navedene v točkah 1 in 2 br. 99 a taksne tarife, plačalo od vsake vstopnice (brez ozira na njih vrednost) po 50 p v korist Društva Rdečega križa. Ves plačani znesek se bo po preteku omenjenega tedna izročil neposredno Glavnemu odboru Društva Rdečega križa. Prireditelji bodo v teku tega tedna prodajali vse vstopnice za 50 par dražje od cene, označene na vstopnicah.

Da bi se vedelo, koliko se je v teku tega propagandnega tedna prodalo vstopnic, odnosno koliko mora prireditelj odplačati

v korist Društva Rdečega križa, bodo davčne uprave pri prodaji vstopnic za prireditve omenjenega tedna izvršile žigosanje vstopnic državne izdaje na ta način, da bodo na hrbtu vsake vstopnice odtisnile okrogli žig tako, da bo poleg vstopnice zavzel tudi kupon (talon ali juksto), ki ostane v bloku. Razen tega bodo davčne uprave pregledale, koliko je žigosanih vstopnic vsakemu prireditelju prodanih (njih vrednost tu ni važna, temveč samo število vstopnic). Prireditelji, ki imajo vstopnice že v zalogi, so dolžni, da jih pravočasno predložijo davčni upravi radi žigosanja in evidence in plačila prispevkov.

Ker bodo uprave na ta način točno vedele, koliko vstopnic je bilo komu žigosanih, bodo po sklepu tega tedna, to je po 23. septembru opravile obračun s prirediteljem na ta način, da se ugotovi, koliko žigosanih vstopnic je ostalo neprodanih, ter da se odštejejo od števila žigosanih. Preostanek nerazprodanih žigosanih vstopnic se bo takoj odračunal ter se bodo neprodane vstopnice, tudi če so žigosane, nadalje uporabljale, seveda po naznačeni ceni brez pribitka 50 par.

c) V omenjenem tednu se bo za vožnjo po železnici, z brodovi, aeroplani in vsemi drugimi sredstvi (državnimi in privatnimi) za javni promet med dvema ali več kraji plačevala pristojbina 50 par za vsak vozni listek do 100 Din ter še toliko za vsako priče stoico nad 100 Din. Vplačani zneski te pristojbine se morajo s strani samoupravnih ali privatnih družb ali lastnikov prometnih sredstev po zvršetku tedna Rdečega križa v najkrajšem času poslati Glavnemu odboru Društva Rdečega križa v Beogradu, Simina br. 21, na poštočekovni račun br. 50.319.

Celotni znesek prispevkov od zgoraj označenih pristojbin je v smislu čl. 32 in 34 Zakona o Rdečem križu določen za fond sanitetski, nedotakljivi in za prvo pomoč, ki služi glavnim humanim smotom Rdečega križa.

VELJA TUDI ZA POŠILJKE NA OUZO

Okrožni urad za zavarovanje delavcev v Ljubljani opozarja vse delodajalce in delojemalce na odredbo ministrstva za promet pod p. t. br. 60.251, po kateri se morajo v času od 17. do 23. septembra t. l. na vsa pisma, dopisnice, razglednice, spremnice in telegrame v tuzemskem prometu lepiti obvezno posebne znamke Rdečega križa po 50 par. Pri poštini pošilkah, ki ne bodo opremljene v času od 17. do 23. septembra t. l. z gori označeno takso, se bo njih sprejem odklonil.

KUVERTA'
D. Z. O. Z.
LJUBLJANA
Karlovska c. 2 Vožarski pot 1
TVORNICI KUVERT IN
KONFEKCIJA PAPIRJA

Cene zopet padle

Oddelek za proučevanje gospodarskih vprašanj pri Narodni banki objavlja indeks cen za mesec avgust, ki je znašal v primeri s cenami v letu 1926 za:

	avgust	julij	avgust
1933	1933	1932	
rastlinske proizvode	49-3	58-1	64-0
živino in žival. proizvode	55-6	54-0	53-6
mineralne	75-0	75-1	77-3
industrijske	68-5	70-5	63-4
splošni indeksi	61-7	63-7	62-6
izvozne predmete	55-8	57-4	57-0
uvozne predmete	73-4	74-3	66-5

Indeks cen za rastlinske proizvode je padel tako silno vsled velikega padca žitnih cen. Cene živine pa se stalno popravljajo, čeprav ne v veliki meri. Cene industrijskih izdelkov so nekoliko nazadovale. Splošni indeks pa je v avgustu dosegel najnižjo točko v tem letu.

Po svetu

Poljski parlamentarci pod vodstvom sejmkega maršala Svitalskega obiščejo v torek, dne 19. t. m. Ljubljano.

Zunanji ministri držav Male antante se sestanejo dne 22. septembra v Pragi. Obpravljali bodo predvsem gospodarska vprašanja in razorožitveno vprašanje.

Novi trgovinski sporazum z Nemčijo je bil v četrtek podpisan.

Grško-turška pogodba je bila sklenjena na deset let in ima deloma ostro ost proti Bolgariji, ker si v pogodbi obe državi medsebojno jamčita sedanje meje. Nadalje določa pogodba tudi skupno zastopanje interesov na mednarodnih konferencah.

Turški ministri predsednik Izmet paša in zunanji minister Ruždi bej prideta dne 20. t. m. v Sofijo, kjer ostaneta tri dni.

Herriot se je vrnil s svojega potovanja po Rusiji in baltičskih državah. Odklonil je vsako izjavo o svojem potovanju in povdaril samo to, da je bil povsod zelo pri srčno sprejet.

Ruska vlada izda o Herriotovem potovanju po Rusiji propagandni film v ruškem, angleškem in francoskem jeziku.

Francoski letalski minister Cote je s spremstvom pristal v Kijevu, kjer je bil od sovjetskih oblasti sprejet z velikimi slovesnostmi. Namen obiska je sklenitev francosko-ruskega zračnega sporazuma.

Madžarski zunanji minister Kanya je odpotoval v Pariz in zaprosil za sestankom z Boncourjem. Deloma bo skušal doseči za Madžarsko gospodarske koncesije, deloma pa tudi politične v zvezi z rešitvijo srednje-evropskega vprašanja. Francoski listi pa v svojih komentarjih o Kanyjevem potovanju že povdarjajo, da je revizija Triansonske pogodbe izključena.

Nemške vladne kroge je potovanje madžarskega ministra v Pariz zelo iznenadilo in se boje, da bi mogla Madžarska opustiti nemško orientacijo o rešitvi srednje-evropskega vprašanja.

Francoski veleposlanik v Berlinu je protestiral pri nemški vladi, ker je Hitler izročil na nürnberškem shodu Kölnskemu napadalnemu oddelku zastavo z napisom Strassburg.

O zbliznanju med avstrijsko vlado in Hitlerjevi poročajo listi. Avstrijska vlada bi bila baje pripravljena dovoliti narodno socialistično stranko, če bi ta postala čisto avstrijska stranka in prenehala s propagando za priključitev Avstrije k Nemčiji. — Povest o Trojanskem konju so torej v Avstriji že pozabili.

Fašistični listi pišejo, da mora avstrijska vlada po razpustu Hitlerjeve stranke razpustiti tudi soc. demokratsko in uvesti fašistični režim.

Množe se dezertirstva avstrijskih oficirjev in vojakov v Nemčijo, kjer oficirje sprejemajo v istem činu v nemško vojsko.

Na zahtevo hajmverovcev bo pričela izvajati Dollfusova patriotska zveza protizidovsko politiko. Tudi več osebnih sprememb bo v vodstvu zveze. Med drugimi bo odstopil tudi minister za socialno politiko dr. Kerber.

Vsako prvo nedeljo v mesecu bodo smeli imeti v Nemčiji povsod le eno jed pri obedu, ki ne bo smela veljati za osebo več ko 50 fenigov. Posebne komisije bodo pregledovale stanovanja, če se ta odredba izvaja. Prihranjen denar se mora oddati za zimsko pomožno akcijo.

Japonski zunanji minister grof Ušida je odstopil, ker je zmagala v japonski vladi militaristična struja. Ta bo sedaj zahtevala revizijo pomorskega sporazuma in povečanje japonske mornarice. Za novega zunanjega ministra je imenovan japonski veleposlanik v Moskvi Koki Horota.

Irski parlament je izrekel De Valera zaupnico.

V premogovnikih v Leobnu so začeli rudarji stavkati. Bati se je večjih nemirov.

Na francoskih manevrih v Champagni je sodelovalo na stotine aeroplanov in 1000 tankov.

Med Japonsko in Indijo se vodijo pregajanja za gospodarsko sodelovanje obeh dežel.

Perzijska vlada je demisionirala in je bila ostavka sprejeta.

Dr. Alsborg, eden najznamenitejših berlinskih advokatov je izvršil v emigraciji samomor.

Potniški vlak na progi Vladivostok-Harbin so napadli mandžurski razbojniki, več oseb ubili in odvedli 60 potnikov v ujetništvo, da izsilijo od njih svojcev odkupnino.

Denarstvo

DOLGOVI IN PREMOŽENJE BEOGRADA

Beograjska občina je objavila izkaz o svojih dolgovih in svojem premoženju.

Vsa najeta posojila Beograda so znašala 756 milijonov v nominalni višini, dejansko pa 599.4 milijone, za katere je treba polletno plačevati 48.7 milij. Din anuitet. Od teh posojil so znašala dolgoročna 117.5, kratkoročna pa 492.8 milijonov dinarjev.

Premoženje občine Beograd je predstavljalo dne 31. dec. 1932. vrednost 1899.2 milijonov Din in so znašala posojila 31.70% premoženja. Letni dohodki občine so znašali l. 1932. 314.7 milijonov, anuitete za posojila pa 97.4 milijone ali 31.02% dohodkov. Leta 1927. je moral Beograd dati za anuitete le 27.27% svojih dohodkov, l. 1930. le 15.92%, l. 1929. 7.54%, l. 1928. 7.21% in l. 1927. celo samo 4.57%.

Od l. 1921. do 1932. je beogradska občina najela 18 posojil. Pri drž. hipotekarni banki je dobila 6 posojil v višini 136 milijonov, 10 milijonov pri ministrstvu za socialno politiko, l. 1929. pri neki švicarski skupini je najela posojila v višini 26 milijonov šv. fr. ali 248.9 milijonov Din. Leta 1930. je sklenila notranje posojilo v višini 125 milijonov, l. 1931. pa tri posojila v višini 35 milijonov in meničnega za 6.78 milijonov pri Mesarski banki. Nadalje je najela l. 1932. tri posojila v skupni višini 41 milijonov. Poleg tega pa dolguje občina še 42.2 milijona Splošni gradbeni družbi, gradbenemu podjetju Bader 15.3 milijone in podjetju Ehrlich 3 in pol milijona dinarjev.

Na vsakega občana Beograda odpade danes povprečno 2400 Din občinskega dolga.

SOVJETI DELOMA PRIZNALI CARKE DOLGOVE

Bivanje Herriota v Rusiji je tudi privedlo do znatnega finančnega zblizanja med Rusijo in Francijo. Sovjetski odpravnik poslov v Parizu je sporočil Boncourju, da so sovjeti pristali na zadnji trgovinski sporazum, ki je bil dosežen v Parizu. Po tem sporazumu se bo od vsega sovjetskega uvoza v Rusijo pobirala desetodstotna pristojbina, ki se bo porabila za plačevanje dolgov carske Rusije. S temi pristojbinami sicer ne bodo plačani vsi dolgovi predvojne Rusije, a pomembno je to, da so sovjeti prvi priznali carske dolge, čemur so se doslej odločno upirali.

NJUJORSKA BORZA GROZI Z IZSELTIVJO IZ NEW YORKA

Ker so mestne blagajne New Yorka čisto prazne in ker občina ne more dobiti posojila od bank, namerava občina s posebnim davkom na vse vrste denarnih zavodov, elektrarne in zavarovalnice dobiti 60 milijonov dolarjev, ki jih potrebuje za podpiranje brezposelnih. Borzni predsednik Whitney je na vest o nameravanem novem davku zagrozil, da se borza preseli iz New Yorka v Newark (New Jersey), če bi se ta davek v resnici vpeljal.

*

Poštna hranilnica bo dala beograjski občini 15 milijonov posojila po 7%. Posojilo mora občina vrniti v 10 obrokih.

Cena zlata je v Jugoslaviji padla in se plačuje gram zlata za dentistične namene mesto po 51.50 že po 47.70 dinarjev. Napoleondori so padli na 310 dinarjev.

Podružnica l. hrv. štedionice v Pakracu bo likvidirala in se preselila v Daruvar.

Zlate zaloge evropskih emisijskih bank so se od srede julija dvignile od 23.497 na 24.000 milijonov mark.

VELIKO FILMSKO PODJETJE SE USTANOVI V JUGOSLAVIJI

V Beogradu se snuje s pomočjo francoskega kapitala veliko filmsko podjetje, ki bo proizvajalo v prvi vrsti kulturne filme. Ustanovni kapital novega podjetja bo znašal 12 milijonov francoskih frankov.

Narodno gospodarstvo v 2. četrtletju

Iz poročila guvernerja Narodne banke

Industrija

V glavnem so podjetja izkoriščala svojo kapaciteto v istem obsegu ko lani. To stabilnost in primeroma ugodno stanje v industriji pa ovirajo razne okoliščine in to zlasti zmeda gospodarskih odnošajev, ki sili industrijo, da prodaja svoje izdelke le proti gotovini. Vsled tega obstoji nevarnost, da pride do zmanjšanja industrijske proizvodnje. Stanje v posameznih industrijskih panogah pa je bilo to:

V lesni industriji se opaža zboljšanje. Mnoge žage, ki so mirovale, so začele v tem tromesečju zopet delati. Odstotek izkoriščevane kapacitete se giblje med 30 in 70 odstotki. To zboljšanje je posledica večjega izvoza in izčrpanja starih zalog. Prodaja v notranjosti se ni spremenila.

Industrija lesne destilacije je v zboljanju. Odstotek izkoriščevane kapacitete se je dvignil za 5% in znaša sedaj 45%. Prodaja pa se je v primeri s prejšnjim tromesečjem povečala za 40,5%.

Pri poljedelskih skupinah industrije je položaj kakor v prejšnjem tromesečju, tako tudi v 2. zelo različen. Industrija za predelavo mesa trpi vsled težjega izvoza v Avstrijo in Češkoslovaško. Koncem tromesečja se je položaj nekoliko popravil, ker je Avstrija dopustila uvoz, a le za polovico prejšnjega kontingenta, dočim je izvoz v Češkoslovaško še nadalje nemogoč. Notranja potrošnja je v sezonskem padcu, vendar pa je bila potrošnja nekoliko večja ko v istem tromesečju lani. Mlinska industrija je težko zadeta, ker je nemogoč izvoz bele moke. Izvažajo se samo male količine črne moke in otrobov, a ta izvoz ni rentabilen. V industriji biskvitov in testenin je padla proizvodnja za 20 do 30 odstotkov. Nizka cena riža je zelo znižala potrošnjo testenin. Industrija škroba trpi vsled zmanjšane potrošnje. Vsled zmanjšane potrošnje ima sladkorna industrija 6000 vagonov sladkorja na zalogi. Prodaja alkohola se je povečala za 30% vsled prisilnega mešanja alkohola z bencinom. Prodaja kvasa je enako velika ko lansko leto. Industrija olja je v sezonskem zboljanju. Njena proizvodnja je dosegla višino ko v 2. tromesečju lanskega leta.

V kemični industriji so v neugodnem položaju ona podjetja, ki izvažajo svoje izdelke, dočim so imela več dela podjetja, ki delajo za domačo porabo. Prodaja umetnih gnojil in superfosfatov je v sezonskem padanju. Farmaceutska industrija dela še precej dobro. Trpi le od otežkočnega uvoza sirovin. Industrija mila dela v istem obsegu ko lani, prodaja pa je padla za 5%. V industriji lakov se opaža sezonsko zboljšanje. Povečanje proizvodnje v primeri s prvim tromesečjem znaša 7%, dočim je lansko leto proizvodnja padla za 9%. V industriji sode se je stanje poslabšalo. Prodaja se je v primeri z lanskim letom zmanjšala za polovico. To zmanjšanje je posledica manjšega izvoza, ker je doma potrošnja ostala neizpremenjena. Izvoz klornih derivatov in ferosilicija je neznaten.

Stanje v kovinski in strojni industriji se je popravilo tako v primeri s prejšnjim tromesečjem, ko z lanskim. Prodaja se je povečala za 33%, dočim se je dvignila višina izkoriščevane kapacitete napram prejšnjemu tromesečju od 50 na 60 do 70 odstotkov. Kljub temu zboljanju položaja pa se opaža pri nekaterih podjetjih rahlo poslabšanje. Tako je v veliki meri padla prodaja ključavničarskih izdelkov, kar je posledica manjše gradbene delavnosti. Neugodno je tudi stanje železolah, ki izkoriščajo samo 20 do 25% svoje kapacitete. V še težjem položaju so tvornice va-

gonov, ki izkoriščajo samo 15% svoje kapacitete. Izvoz emailirane posode je v padanju, dočim je domača potrošnja večja ko v prvem tromesečju, toda manjša ko 2. tromesečju lani.

Kožna industrija je povečala svojo proizvodnjo in izkorišča sedaj 33 do 75% svoje kapacitete, za deset odstotkov več ko lani.

Stanje gradbene industrije je zelo težko. Najbolj neugodno je stanje opekarn, od katerih velik del že dalj časa ne dela, druge pa v zelo omejenem obsegu. Ravno tako je v težkem stanju industrija umetnega kamna. Malo boljši je položaj cementarn v Dalmaciji, ki izkoriščajo eno tretjino svoje kapacitete in svoje izdelke večinoma izvažajo. Cementarne v drugih delih države delajo včasih s 15 do 20% svoje kapacitete, nato pa ustavljajo vsako delo. V zelo težkem položaju so kamnolomi v Dalmaciji.

Tekstilna industrija dela zelo dobro, kar dokazuje tudi to, da je bilo v tem tromesečju ustanovljenih zopet nekoliko novih podjetij. Stanje tkalnic je zelo dobro in one delajo večinoma z 2 do 3 zamenami. Tvornice nogavic delajo enako dobro. Stanje lanene industrije pa je slabše vsled silne konkurence izdelkov iz jute in more zato ta industrija izkoriščevati samo polovico svoje kapacitete. Prodaja sukanca se ni mogla razviti vsled silne konkurence italijanskega blaga. Industrija konoplje ima težkoče, ker ji manjka sirovin vsled lanske slabe žetve konoplje. Tvornice vreč izkoriščajo 70 odstotkov, vrvarne pa 40% svoje kapacitete. Prodaja teh izdelkov pa se je napram lanskemu letu zmanjšala.

V papirni industriji se je pojavilo sezonsko zboljšanje, toda prodaja je slabša ko lansko leto. (Dalje prihodnjič.)

Adria prašek je boljši

Nazadovanje češkoslovaške zunanje trgovine

Od maja se je začela češkoslovaška zunanja trgovina zopet popravljati, v avgustu pa je nastala znova reakcija.

Ves promet je znašal v avgustu 870 milijonov, l. 1932 še 992, l. 1931 1988 in l. 1930 2504 milijonov Kč.

Izvoz je znašal v avgustu t. l. 444 milijonov, avgusta l. 1932 520, l. 1931 1071 in l. 1930 1341 milijonov Kč.

Uvoz pa je padel v avgustu v primeri s prejšnjim letom od 482 na 426, dočim je znašal l. 1931 918 in l. 1930 1262 milijonov Kč.

V prvih osmih mesecih je znašal skupni promet 7.2, pred enim letom še 8.7, pred 2 leti 16 in pred 3 leti 21.7 milijard Kč. Izvoz je v prvih osmih mesecih padal od l. 1930 do 1933 takole: od 11.2 na 8.5, 4.8 in 3.6 milijard.

Uvoz pa od 10.5 v letu 1930 na 7.5 v l. 1931, 5.0 v l. 1932 in 3.6 milijard Kč v letošnjem letu.

OPOZORILO IZVOZNIKOM V AVSTRIJO

Zavod za pospeševanje zunanje trgovine pozivlja vse izvoznike, ki bi hoteli izvažati še do konca septembra v Avstrijo: hruške, čebulo, grah, maraskino, slivovico, vino in mošt v sodih, mineralno vodo, marmelado, kompot, oglje, pohištvo iz upognjenega lesa in opeko, da to takoj prijavijo Zavodu. V prijavi je treba navesti ime in predime izvoznika in njegov naslov, ime in predime avstrijskega kupca, imenovanje blaga, njegovo vrednost in količino. Ker je samo še malo časa, prosi Zavod vse zainteresirane izvoznike, da čim prej pošljejo navedene prijave.

Naš pravi domači izdelek

Mednarodni borzni indeks

Pretekli teden je na vseh velikih mednarodnih borzah prevladalo slabo razpoloženje. Ni bilo nobene volje do kupcij in tečajji so nazadovali; to se jasno vidi tudi na mednarodnem borznem indeksu, ki je hazadoval od 44.7% v predpreteklem tednu na 43.5% v preteklem. Gibanje tečajev je razvidno iz teh števil:

Koncem	12.8.	19.8.	26.8.	2.9.	9.9.
1927 = 100%					
London	67.5	68.6	67.5	70.1	68.0
Pariz	66.8	66.3	66.0	66.5	65.9
Berlin	29.4	29.1	27.9	27.4	25.3
Praga	56.2	57.1	57.8	58.6	58.4
Bruselj	32.9	32.5	32.5	33.2	32.2
Amsterdam	34.7	34.4	34.0	34.6	33.9
Stockholm	11.3	11.2	11.1	11.2	10.6
Curij	47.8	47.8	48.9	49.6	48.7
Dunaj	32.4	32.2	32.4	32.8	31.9
New York	58.8	59.1	63.6	62.8	59.8

Že v 24 urah barva, plesira in kemično snazi obleke, klobuke itd. Skrobi in svetlolika srajce, ovratnike in manšete. Pere, suši, monga in lika domače perito
tovarna JOS. REICH
Poljanski nasip 4-6. Seleburova ul. 3.
Telefon št. 22-72.

STANJE ZIVINOREJE V DRŽAVI

Po uradnih podatkih kmetijskega ministrstva je bilo v začetku tega leta stanje živinoreje v vsej državi sledeče:

Konjev je bilo 1.156.999, oslov 114.719, mul 16.499, goveje živine 3.812.208 glav, bivolo 38.704, svinj 2.863.177, ove 8 milijonov 510.441, koz 1.871.618, perutnine 19.466.561 in 628.758 čebelnjakov.

Za Dravsko banovino navaja ministrstvo te podatke: konjev je bilo 52.926, oslov 214, mul 117, goveje živine 365.258 glav, svinj 281.854, ove 35.027, koz 9.972, perutnine 1.099.406 in čebelnjakov 72.466.

Adria prašek je boljši

OBČNI ZBORI

Del. trg. in ind. družba Hartner v Mur-ski Soboti ima redni občni zbor dne 23. t. m. ob 10. uri v prostorih Prekmur-ske banke.

Stavna družba, d. d. v Ljubljani ima 60. redni občni zbor dne 29. t. m. ob 16. v prostorih Kreditnega zavoda za trgovino in industrijo v Ljubljani.

»SLUŽBENI LIST«

kr. banske uprave Dravske banovine z dne 13. t. m. objavlja med drugim: Odločbo o ustanovitvi in upravljanju ban. semenskega fonda ter pravilnik o uporabi denarnih sredstev tega fonda — Razne razglase sodišč in uradov ter razne druge objave.

Dr. Pirčeva
sladna kava

je prvovrsten domači izdelek, s katerim pripravite zdravo, izdatno, redilno in ceneno pijačo za Vas in Vaše otroke.

Dr. Pirčeva sladna kava je prav prijetnega okusa in jo pijo odrasli kot otroci z užitkom.

Dr. Ravnik Rudolf, odv. v Mariboru:

Naša domača gospodarska literatura

Na književnem trgu so dobre, z bogatimi izkušnjami vsakdanjega življenja prežete knjige prav redke prikazni. Današnje vsled skrajno zamotanega gospodarskega in socialnega položaja zares težko gospodarsko življenje pa živo potrebuje takih knjig; kajti baš konservativnost je skeleča rak-rana vsega našega gospodarskega življenja, ki bi se takoj znatno opomoglo, čim se modernizira in oklene dosedanjih sijajnih izkušenj v vseh panogah našega narodnega gospodarstva, zlasti pa v kmetijstvu in vinarstvu. Vsi gospodarski krogi torej z veseljem in ponosom lahko vzamejo v roke knjige, ki so prirejene in sestavljene na osnovi temeljitega opazovanja in spoznavanja ter globokega strokovnega razumevanja obdelovane snovi. Med take knjige štejemo z vso upravičenostjo tudi »Vinski zakon in kletarski vedež«, ki ga je v drugi, predelani in pomnoženi izdaji priredil Andrej Žmave, direktor vinarske in sadjarske šole v pok. in pomočnik kletarskega nadzornika Dravske banovine v Mariboru.

»Vinski zakon in kletarski vedež« je

prva slovenska gospodarska knjiga, ki obravnava mrtva določila vinskega zakona in pravilnika v tesni zvezi z živim, vsakdanjim praktičnim življenjem našega vinarstva.

Na 220 straneh manjšega oktavnega formata je ogromna snov mojstrsko obdelana in razpredeljena. Razen predgovorov k prvi in drugi izdaji in uvoda ter stvarnega kazala k vinskemu zakonu in pravilniku k zakonu o vinu obsega ta veleznimiva knjiga predvsem naš novi zakon o vinu in pravilnik za izvrševanje tega zakona z dodatkom praktičnih navodil iz kontrolne službe. V posebnem članku razpravlja naš vrli in zaslužni strokovnjak o samorodnicah, ki po njegovem mnenju zastopljajo naš narod in ki so eden glavnih vzrokov naše vinske krize. Iz posebnega poglavja o kletarjenju po vinskem zakonu s posebnim postopkom, o vinskih boleznih in napakah, o vinski posodi, o kletih in usušku, o čiščenju in bistrenju vina in kletarskem drobižu pa se zreali vse ono veliko, na podlagi dolgoletne prakse pridobljeno s težkim in napornim delom združeno temeljito znanje, s katerim se morejo ponašati le možje — strokovnjaki Žmaveve vrste. — Njegove besede, ki so namenjene točilem in njegova izvajanja o splošnih pravilih za pokašanje in oceno

vina, za razvrstitev in presojo vina, o buteljskem vinu in o razliki med pristnim in naravnim vinom pa bi si morali vzeti k sreči osebno vsi vinarji, trgovci z vinom, hotelirji, restavratirji in gostilničarji, ki pridelujejo, odnosno razpečajo to »božjo kapljico«, katero v vznešenih besedah čepajo znameniti pesniki vseh narodov in časov in ki sta jo tako verno oboževala tudi velika Francoza Daudet in Joffre.

Izredno veliko prednost pred drugimi knjigami pa kaže Žmaveva knjiga v tem, da so pri poedinih določilih zakona o vinu navedena odgovarjajoča določila pravilnika za izvrševanje zakona o vinu; v pojasnilih in kraticah pa je z lapidarnimi izrazi označena vsebina vsega določila in so zlasti tudi strokovni pojmi, kakor vino, pristno vino, naravno vino, umetno vino, tropinovec, petijet itd. podani naravnost v klasični obliki tako, da je pri uporabi te knjige v bodoče vsako napačno strokovno mnenje povsem izključeno.

Če še omenim, da prihaja na nekaterih mestih v primerni obliki do veljave tudi ona domača, piscu te knjige prirojena naravna šegavost, s katero na najfinejši način, ne oziraje se na levo in desno ošvrka vse one, ki ne znajo ali nočejo naši najobčutljivejši naravni dobrini posvečati potrebne nege in pažnje, potem

sem to za naše vinarstvo takorekoč epohalno delo po svojih skromnih močeh dovolj toplo priporočil prav vsem, ki so potrebni bogatih naukov Žmaveve knjige.

Saj ni prav nikako čudo, da je ta knjiga prepojena z velikimi izkušnjami praktičnega življenja; kajti priredil jo je verdar mož neizprosne volje in trdega dela, ki je od rane mladosti do sedanje krepke moške dobe vedno črpal iz neusahljivih virov naše prirode, jo opazoval, premišljeval o nastanku in razvoju zlahne vinske trte, zbiral gradivo, izpopolnjeval svoje znanje doma in posebno še v tujini in na zadnje svoje neprecenljivo strokovno znanje zli v to knjigo, katera je brez dvoma dika našega domačega narodnogospodarskega slovstva.

Pojasnila k V. poglavju zak. o vinu (stran 35 do 52) pa je sestavil prvi drž. tožilec dr. Ivan Jančič v Mariboru, ki je iz pravnega stališča zabelil to delo s praktičnimi ocvirki in s tem mnogo pripomogel k temu, da se bo vsebina knjige vsestransko pravilno pojmovala in tolmačila.

Lično opremljena knjiga izredno zanimive in bogate vsebine stane Din 50.— in jo ima direktor Andrej Žmave v samozaložbi v Gosposki ulici v Mariboru.

Odlično delo pa itak tudi samo sebe priporoča.

Konkurzi in prisilne poravnave

Razglašen je konkurz o imovini tvrdke inž. Gustav Zemanek & Co., dr. z o. z. za projektiranje in gradbo vodovodov ter centralnih kurjav v Ljubljani. — Konkurni sodnik Avsee, upravnik mase dr. Moro. Prvi zbor upnikov dne 23. 9. t. l. ob 11., oglasitveni rok do 1. 11. t. l., ugotovitveni narok dne 11. 11. t. l. ob 9.

Odpravljena sta konkurza, ker je razdeljena vsa masa, o imovini trgovca Orla Huberta v Šoštanju in prekajevalca Welle Rudolfa v Mariboru.

Ugotovitveni narok v zadevi zapuščine Jelačina st. se določa za 21. oktober ob 9.

Potrjena je prisilna poravnava tvrdke Fischer in drug v Celju, da plača tvrdka prvenstvene terjatve v celoti, ostali upniki pa dobe 45% kvoto, in sicer se plača 40% v desetih enakih mesečnih obrokih, 5% pa zapade dne 15. 7. 1934.

OLAJŠAN IZVOZ HMELJA

Finančni minister je dovolil, da se smejo za izvoz hmelja do polovice vrednosti uporabiti tudi začasno vezani dinarji, če se izvažajo hmelj v države, s katerimi nimamo klirinskoga dogovora. S tem bo znatno olajšan izvoz hmelja v Ameriko in druge države. Tudi izvoz v Nemčijo bo olajšan, ker bodo mogle nemške tvrdke izvažati naš hmelj v druge države.

Irzna poročila

CENE SVEZEGA SADJA NA TUJIH TRGIH

Zavod za pospeševanje zunanje trgovine poroča, da je bilo dne 14. t. m. stanje na tujih sadnih trgih sledeče:

Dunaj. Na trgu je bilo prodanih 19 vagonov naših svežih češpelj po povprečni ceni od 34 do 35 grošev, oziroma po 292 do 301 Din za 100 kil, pri čemer so všteti vsi stroški. Danes je bila kupčija manj živahna, kar pa je najbrže le prehodni pojav.

Poljska. Danes je prejel zavod prvo poročilo iz Poljske in bo odslej redno dvakrat tedensko poročal o stanju na poljskih sadnih trgih.

Varšava. Na trg prihaja povprečno na dan 5 vagonov naših češpelj. Povprečna cena je 71 zlotov za 100 kg, kar znaša 587 Din z vsemi stroški.

Katovice. Na tukajšnji trg prihaja na dan povprečno po 6 vagonov naših češpelj. Prodajajo se povprečno po 62 zlotov ali po 512-50 Din, pri čemer so vračunani vsi stroški.

Praga. Včeraj se je prodajala naša sliva po 185 Kč ali po 400 dinarjev za sto kil. Vsi stroški so pri tej ceni vračunani.

MARIBORSKI TRG

Na trg z dne 12. t. m. je bilo prignanih 11 konjev, 14 bikov, 230 volov, 497 krav in 11 telet, skupaj 763 glav.

Povprečne cene za različne živalske vrste so bile te: debeli voli 1 kg žive teže od Din 3-50 do Din 4-25, poldebili voli 2-50—3—, plemenski voli 3— do 3-25, bikji za klanje 3-25 do 3-50, klavne krave debelle 2-25—4—, plemenske krave 1-75 do 2-25, krave za klobasarje 1-75—2-25, molzne krave 3— do 3-25, breje krave 3— do 3-25, mlada živina 3— do 4—, teleta 5-50—6—.

Prodanih je bilo 441 glav, od teh za izvoz v Italijo 14.

Mesne cene: Volovsko I. vrste 1 kg Din 10—12, II. vrste 8—10; meso od bikov, krav, telic 5—7; telečje meso I. vrste 10 do 14, II. vrste 8—10; svinjsko meso sveže 10—16.

Štev. 10256/II.

Razpis.

Direkcija državnega rudnika Velenje razpisuje na dan 2. oktobra t. l. ob 11. uri dobavo sledečega živeža i. s.:

2000 kg namiznega olja,
1200 kg terpentinovnega mila,
4000 kg riža
600 kg sirove kave,
2500 kg svinjske masti,
3600 kg koruznega zdroba.

Dobavni pogoji pri podpisani.

Direkcija državnega rudnika Velenje,
dne 14. septembra 1933.

XVI. POROČILO HMELJARSKEGA DRUŠTVA ZA SLOVENIJO

Zalec v Sav. dol., dne 14. IX. 1933.

Pri mirnejšem nakupovanju je že polovica letošnjega pridelka prešla v druge roke. Danes se plačuje 70—75 Din in črč za 1 kg hmelja. — Društveni odbor.

Narodno gledališče v Ljubljani

DRAMA

Začetek ob 20.

Sobota, dne 16. septembra: V agoniji. Premiera. Izven.

Nedelja, dne 17. septembra: Pohujšanje v dolini šentflorjanski. Premiera. Izven.

6 ur
dobrega
spanja

je več vredno

kakor 9 ur nemirnega in slabega!
Pijte vedno: Kathreiner Kneippovo
sladno kavo s Pravim »Franckovim«
dodatkom! Zdrava kakor vsak-
danji kruh!

Veletrgovina kolonijalne in špecerijske robe

Ivan Jelačin
Ljubljana

Zaloga sveže pražene kave,
mletih dišav in rudninske vode.

Točna in solidna postrežba! — Zahtevajte cenik!

J. HLEBŠ, LJUBLJANA
DRUŽBA Z O. Z.

CANKARJEVO N. 21 — MESTNI TRG 19

Sobo-črkoslikarstvo in pleskarstvo

Vsa dela izvršuje z najmodernejšimi vzorci, točno po naročilu, solidno in pod garancijo. — Telefon 30-70.

KLIŠEJE
vseh vrst po
fotografijah
ali risbah
izvršuje
najsolidnejše
klišarno
ST-DEU
LJUBLJANA
DALMATINOVA 13

Čitajte in razširjajte
»TRGOVSKI LIST«!

- Pleskarsko in sobo-slikarsko delo
- izvršuje po najugodnejših pogojih

Ivan Genussi
Ljubljana

Igriška ulica štev. 10

Telefon 22-67

Brzjavni: Krispercoloniale Ljubljana — Telefon št. 2263

Ant. Krisper Coloniale
Lastnik: Josip Verlič

Veletrgovina koloni-
jalne robe.
Velepražarna kave.
Mlini za dišave.
Točna postrežba.

Ljubljana

Dunajska cesta 33

Ustanovljeno leta 1840

Zaloga špirta,
raznega žganja in
konjaka.
Mineralne vode.
Ceniki na razpolago